

STÖTTA ELPRISTYNGDA HUSHÅLL

PM 2022

K
D

Svenska hushåll upplever nu rekordpriser på el. Till hösten och vintern förväntas priserna stiga till 4 kr eller mer per kilowattimme i södra Sverige. Det är mer än sju gånger så mycket som snittet senaste fem åren. En vanlig vintermånad riskerar elräkningen landa på över 15 000 kr i månaden.

För många hushåll i södra Sverige riskerar detta att leda till en privatekonomisk katastrof. Och den oro och osäkerhet många känner inför höst och vinter kan också innebära negativa effekter på svensk ekonomi när hushåll tvingas hårdprioritera sina utgifter. Människor ska inte känna sig tvingade att flytta eller bo kallt för att överleva månadens elräkning.

Regeringen har under två mandatperioder försämrat det svenska elsystemet kraftigt och lagt ner fyra kärnkraftsreaktorer. Konsekvenserna av detta betalar nu vanliga barnfamiljer.

Kristdemokraterna föreslår därför ett stödpaket för att på kort sikt kunna stötta elpristygda hushåll med **upp till 21 500 kr/år, eller 5000 kr/mån under vintermånaderna:**

STÖTTA HUSHÅLLEN VID HÖGA ELKOSTNADER

- **Nollmoms på el under den värsta perioden**

Sänk momsen på el från 25 till 0 procent, under fyra månader (december till mars). Med en momssänkning minskar elpriset mer vid höga priser och mest där priserna är som högst, samtidigt som alla får del av en lättnad.

- **Sänk energiskatten: stöddämpare vid höga priser**

För att dämpa de långsiktiga prisseffekterna bör energiskatten på el sänkas med 10 öre eller mer när priserna överstiger medelvärdet de föregående 5 åren för snittpriset i Sverige. På det sättet dämpas effekten av tillfälliga pristopp, och visar sig prisökningarna vara långvariga får hushållen mer tid att förbereda sig.

Totalt beräknas båda åtgärderna kosta ca 15 miljarder kr.

- **Ingen effektagift för elkunderna**

Elnätsavgiften (nättariff) betalas av kunderna för drift och underhåll av elledningarna. Till följd av höga flaskhalsintäkter, som uppstår vid prisskillnader mellan norr och syd, bör Svenska kraftnät (staten) betala tillbaka delar av flaskhalsintäkterna genom att sätta ner elnätsavgiften¹. KD anser att ingen effektagift (del av elnätsavgift) bör betalas så länge problemen i elnäten är stora.

- **Skattereduktion för omställning från direktverkande el**

De hushåll som ersätter direktverkande el med en mer energieffektiv värmelösning, såsom fjärrvärme eller värmepump, bör få ta del av den befintliga skattereduktionen för grön teknik.

- **Förbered akuta åtgärder vid elprisrusningar**

Ifall vintern blir mycket kall i Sverige och Europa riskerar priserna rusa kraftigt. Inför ett sådant krisläge bör det förberedas ännu kraftfullare åtgärder för att skydda hushållen från extraordinära kostnader och en situation där hushåll tvingas vidta drastiska åtgärder.

¹ Svenska kraftnät har aviserat att avgiften kommer vara 0 kr under andra halvåret 2022.

UTÖKAD ELPRODUKTION

Kristdemokraterna föreslår också åtgärder för att utöka elproduktionen samt vidta åtgärder omgående vid ett maktskifte för att säkerställa nybyggnation av kärnkraft.

- **Vidta åtgärder för att underlätta för kraftvärmeverksproduktion**

Sänk skatten på avfallsförbränning. Idag finns det en oanvänd kapacitet motsvarande en kärnkraftsreaktor.

- **Skapa incitament för mer vind- och vattenkraft**

Utred hur vissa medel från dessa verk ska kunna tillfalla de kommuner i vilka de är belägna och närliggande grannar, i syfte att öka de ekonomiska vinsterna av att tillåta mer vind- och vattenkraft inom vissa regioner.

FINANSIERING: INFÖR EXTRASKATT PÅ ÖVERVINSTER

Med den energikris Sverige och Europa upplever kommer vinsterna för energibolagen att öka mycket kraftigt, utan att de själva gjort något för att det ska ske. Sådana s.k. windfall-intäkter har börjat beskattas i en rad europeiska länder, bl.a. Storbritannien och Italien, och EU-kommissionen förordar sådan finansiering för att finansiera krisåtgärder.

Energibolagen har utöver detta även återkommande motverkat och stoppat avgiftssänkningar av elnätsavgifterna som Statens kraftnät velat vidta. Istället har avgifterna höjts, trots att avgifterna redan är obefogat höga.

- **Windfall-skatt på energibolagen**

Skatten ska läggas ovanpå ordinarie bolagsskatt och beskatta de övervinster som kommer uppstå. En sån skatt kan t.ex. utformas likt Storbritannien med 25 procent. Skatten ska utformas så att bolagen inte ska kunna göra redovisningstekniska åtgärder i syfte att minska vinsten på sista raden. Skatten ska vara tillfällig, vilket motiveras med läget på energimarknaderna.

- **Ge tillbaka flaskhalsintäkterna**

Flaskhalsintäkterna har de senaste tre åren uppgått till över 50 miljarder kr. Bara hittills i år är intäkterna uppe i nästan 28 miljarder kr. Trots att Svenska kraftnät aviserat att de ska ta bort effektavgiften för andra halvåret 2022, och planerar en 50 procentig sänkning för 2023, kommer det vara svårt att ge tillbaka dessa miljarder till konsumenterna. Kristdemokraterna menar att detta behöver göras möjligt. EU-kommissionen har öppnat för att använda flaskhalsintäkter för att finansiera elstöd till elkonsumenter. Sverige är ett av få länder i EU med flera elområden och får därför större problem med eskalerande flaskhalsintäkter. Sverige bör därför driva frågan gentemot EU att möjliggöra för flaskhalsintäkterna att delas ut till staten och finansiera skattesänkningar för elkunderna.

Tabell: Plånbokseffekt för olika hushåll

	Förbrukning (kwh/år)	Vintermånaderna	Totalt
Större villa	30 000	20 000 kr	21 500 kr
Vanlig villa	20 000	13 400 kr	14 600 kr
Lägenheten	5000	3 300 kr	4 500 kr